

La tribuna

Bancs menys rics i treballadors més pobres

Per redreçar les finances públiques i assegurar l'estabilitat financera calen recursos financers que no són al país

JAUME

Bartumeu

He aprofitat el mes d'agost per llegir i rellegir documents que tenia pendents. La relectura de l'Informe anual 2018 de l'Associació de Bancs d'Andorra, publicat el mes de juny, m'ha portat així a analitzar l'evolució del sector financer sota la perspectiva de la seva cabdal importància pel sosteniment de l'activitat econòmica del país.

L'assumpció i desenvolupament, a partir del setembre del 2009, dels compromisos internacionals en matèria de transparència de l'activitat financera i la negociació que el Govern que vaig presidir va promoure de l'Acord monetari amb la Unió Europea, l'any 2010, han portat a un nou escenari de l'activitat bancària.

La reestructuració, la digitalització i el canvi de model de negoci després de l'acabament del secret bancari han abocat al sector a una reconversió sense precedents de la qual els treballadors i les treballadores de la banca són les principals víctimes. Prejubilacions forçades han portat, de retruc, a la precarització dels nous empleats joves.

Els bancs ja no són el que eren. La banca no ha quedat al marge del trencament que ha comportat la digitalització i el procés de reestructuració del sector està tenint també conseqüències per als clients. El tancament d'oficines ha estat una constant des del 2011, com també l'hemorràgia dels llocs de treball i tot plegat porta a l'exclusió financera que afecta especialment les persones grans, que no tenen els coneixements ni les habilitats necessàries per fer gestions bancàries mitjançant dispositius mòbils.

És ben cert que la imatge del caixer que, meticulosament comptava els bitllets davant del client des de darrera de la guixeta, ha passat a la història. L'automatització dels processos que ha arribat al món de la

banca suposa sobretot un estalvi per a les entitats financeres andorranes.

La implantació de xarxes i aplicacions en què el client/consumidor està obligat a tenir un paper actiu permet al proveïdor/banc reduir al màxim les seves despeses fixes. S'han tancat oficines i la mutació física que han experimentat les que segueixen operatives no és pas el resultat d'un efecte de moda en la decoració interior.

Es multipliquen els espais oberts per intentar transmetre una sensació de proximitat que contraresti la sensació de llunyania i la fredor pròpia de les pantalles i els telèfons amb contestadors automàtics.

D'altra banda l'augment del nombre de les normes legals de regulació de l'activitat financera conjuminada amb una forta presència de l'autoritat financera –ahir l'INAF, avui l'AFA– en el control de les activitats del sector, han tingut els darrers nou anys un fort impacte.

Això ha transformat la distribució de l'actiu i el passiu dels bancs ja que les normes de regulació obliguen a acumular més capital i disposar de deute reestructurable.

Hi ha un canvi evident en la distribució dels ingressos ja que les comissions augmenten el seu pes davant la radical desaparició del marge tradicional d'interessos que s'obtenia –ara ja no– de la diferència entre el tipus d'interès que s'abonava i el tipus al que es prestava. I tot això encara canviarà més si el Banc Central Europeu manté el tipus d'interès negatiu.

Així ho recull l'Informe Anual 2018 que atribueix la sensible disminució dels beneficis nets en «... el context internacional de tipus d'interès baixos prolongats en el temps així com l'increment de costos derivats del nou marc normatiu del sector...».

La pàgina 55 de l'Informe 2018 presenta un gràfic prou entenedor en el qual s'observa l'estancament, fins el 2012, i davallada constant, del 2013 fins el 2018, en l'evolució del resultat agregat del sector bancari andorrà.

Des de l'any 2010 el sector de la

Però el Govern està ocupat «teixint complicitats» entre liberals i conservadors per permetre que alguns «amateurs» se saltin la llei

banca no ha generat gairebé cap augment dels llocs de treball. Dels 1.661 empleats del 2010 es van passar a 1.947 el 2016 però amb una pèrdua evident en la qualitat –el nivell dels llocs de treball. I tot apunta que aquest alentiment no acaba aquí perquè la majoria de bancs preparen retallades de plantilla pel 2020.

De manera que l'activitat principal del negoci bancari s'ha anat transformant per cercar el màxim benefici.

I això ha derivat, també, en un increment de la pressió sobre les treballadores i els treballadors del sector. La majoria d'entitats han establert sistemes de remuneració per objectius. Si la Caixa Andorrana de Seguretat Social fes pública l'estadística escaient hom veuria que els problemes de salut laboral s'han disparat en els darrers anys: estrès, ansietat i depressió són les patologies més comunes en el sector financer.

És doncs una prioritat política, una veritable qüestió d'Estat, aconseguir estabilitzar l'economia financera. Els bancs i els establiments financers estables són un element important de l'economia. Són responsables d'una part molt important del tràfec de pagaments (les operacions de pagament) i presten els mitjans necessaris pel desenvolupament de l'economia i les empreses.

Dissortadament avui hi ha moltes transaccions especulatives que no tenen gran cosa a veure amb l'economia real. Les causes de la darrera crisi financera internacional del 2008 no s'han eliminat encara. Tot plegat representa un risc considerable per a l'estabilitat econòmica del nostre país.

Per això calen rectificacions suplementàries. És molt important que els bancs d'Andorra disposin de fons propis suficients amb la fina-

EL PERIÒDIC

litat de superar una crisi financera sense ajuda de l'Estat. El seu negoci per compte propi ha de ser ben controlat i l'emissió de productes derivats molt restringida.

Durant massa temps es va considerar el creixement econòmic com un factor que ens venia donat i que era nostre per sempre, reduint-se així la visió estratègica, a llarg termini.

Aquest conservadorisme, assentat damunt dels avantatges econòmics del curt termini, que es deriven dels diferencials fiscals amb els països veïns, va tancar la percepció de la necessitat d'una vocació reformista permanent.

I ara som al cap del carrer, sense que es vegi una línia clara i ferma en la gestió del govern liberal-conservador pel que fa a la consolidació del sector financer.

És molt positiu que les ràtios (de solvència agregada i de liquiditat agregada) de la banca andorrana estiguin –com diu l'Informe 2018– «per sobre de la mitjana dels bancs europeus». Però no desvetllem cap secret si recordem que els recursos públics –de l'Estat andorrà– han assolit un nivell d'alerta màxima i que de cap de les maneres podrien fer front a una crisi bancària. I també és prou sabut que algunes entitats bancàries han acumulat una massa enorme de crèdits irrecuperables.

Per redreçar les finances públiques i assegurar l'estabilitat financera calen recursos financers que no són al país. No hi són. Aquest és un dels motius, per no dir el motiu, pel qual convindria unitat nacional en la perspectiva d'accedir al crèdit internacional.

En síntesi, l'objectiu d'Estat, de totes les forces polítiques, socials, econòmiques i ciutadanes, és generar les condicions per la sostenibilitat de les finances públiques, amb la finalitat de poder evitar el col·lapse i començar a redreçar el desenvolupament econòmic. Però el Govern està ocupat «teixint complicitats» entre liberals i conservadors per permetre que alguns «amateurs» se saltin la llei. ■

President de Progressistes - SDP